

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szétküldés:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre 6 „	Fél évre 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra 1 „	Egy óra 1.20

Kiadóhivatal:

As „Aradi Nyomdatársaság”, fűt 51. sz. a., havá hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 „ | Nyiltár sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-ocsánádi egyesült vasutak palotájában, havá a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Mult és jelen.

Budapest, november 30.

(y.) Az indemnitati-javaslat feletti vitának tehát vége van. A kormány szép és nagy győzelmet aratott. Messze kiható jelentősége van e vitának politikai szempontokból.

Wekerle programbeszédéből megismerte az ország az új kormány reform terveit és megismerte az ellenzék s főleg a nemzeti párt álláspontját.

Ma két nagy kérdés dominál, u. m.: az egyházügyi és a közigazgatási reform kérdése.

Konstatálva lett a vita folyamán, hogy e két nagy reformra nézve a kormány és Apponyiék közt nincs elvi ellentét. És ez nagy megnyugtató szolgálhat az ország közvéleményére. Nem lehet többé a kedélyeket sem az egyik, sem a másik kérdéssel felizgatni. Ki ezt megkísérteni akarná, szembe találja magát a parlament nagy többségével és a józan körülmény kárhóztató ítéletével.

A lefolyt vitából különösen két alak emelkedett magasra ki. Wekerle Sándor az új kormányelnök és Apponyi Albert gróf alakja.

Két egykorú férfi: kik az új Magyarországot képviselik. Az új kor gyermekei mindkettő. Határjelzői egy új korona; egy új generációnak a zászlóvivői, vezerei.

Tiszavai és Szapáryval letűntek az állam éléről a „Táblabírói korszak” államférfiai, a Szechenyi, Deák és Andrássy-gárda emberei. Helyökbe új emberek léptek.

Nem kicsinyeljük a letűnt korszakot. Hatalmas, nagy és dicső korszak volt az, telve nagy eszmékkel, hazafias törekvésekkel, erős küzdelmekkel és fényes győzelmekkel. A magyar történelem lapjaira kitűrhetlen betűkkel lesz bevéve e korszak, e jelen század magyar államférfiainak herosi küzdelme, gigászi harcza, titáni ereje, melyet az ország alkotmányának védelme és visszaküzdése érdekében kifejtettek, elhagyatva mindenkitől, csak magokban és a nemzet erejében bizva. Magyarország új történelme, mely 1825-ben kezdődik, Wekerle Sándor kormányelnökségével le lesz zárva. S vele megkezdődik Magyarország legújabb korszakának a történelme. Egy nagy történelmi korszakot, egy századot zár le az ő neve, hogy egy új korszakot, egy új századot nyisson meg Magyarország s a magyar nemzet számára.

A letűnt korszak kezdetén egy mágus, Szechenyi István gróf állt a nemzet élére, hogy felrázza tespedő álmaiból. Ma az egyszerű polgárfiú áll a nemzet élére, hogy egy új korszakba vezesse be őt. Szechenyi zászlóján e szó ragyogott: Munka! Wekerle Sándor zászlóján is ott

ragyog e szó! Talán ugyane zászló, csak más kezekben lobog az ma.

De az új kormányelnök programjában ott van a 40-es évek nemes liberálizmusa is, jogi államot alkotni Magyarországból. Jogi államot az egyenlőség alapján.

Es benne van Wekerle programjában az alkotmányjognak ama rendületlen tisztelete, melyet Deák szellemének nevezhetünk. Ez ifjú államférfi a történelmi tradíció és nagy államjogi küzdelmek eszméjétől áthatottan, teljes komolysággal és az öntudat teljes erejével a 67-iki közjogi kiegyezés hívének és védelmezőjének vallja magát. A jogfolytonosság eszméjét összeköti a munka-folytonosság gyakorlati eszméjével. Biztos talajra akar építeni és nem üres ábrándokat, nem hangoztat csillogó jelszavakat és nem ámitja nemzetét oly aspirációkkal, melyek ma kivihetetlenek.

Wekerle Sándor a pénzügyek terén megmutatta lángeszét, akaraterejének csodás hatalmát. Európa összes államai bámulva és irigy érzelmekkel tekintenek ma Magyarország fele, melynek pénzügyei oly rendezettek, mint egyetlen államé sem.

Hogy Wekerle mint kormányelnök mije lesz Magyarországnak, azt a közel jövő fogja megmutatni. De programja és a lefolyt parlamenti vita megmutatta már is azt, hogy minő eszmék és elvek megvalósítására tör.

Egyénisége — mint mondottuk — egy új korszak megnyíltát jelzi. De programjában Szechenyi, Deák s e század nagy magyar államférfiainak szelleme van benne. E szellemet, e törekvéseket viszi ő át egy új korszakba, hogy azokat megvalósítsa, hazája és nemzete érdekében.

Hogy Apponyi gróf e nagy küzdelmekben munkatársa lesz-e Wekerle Sándornak, az senki mástól nem függ most már, mint magától Apponyi gróftól.

Eljött volna talán már az ideje annak: hogy az ifjú Magyarország, áthatva a modern kor szellemétől, kevesebbet beszéljen, de többet tegyen!

Belföld.

A képviselőház munkarendje.

Az országgyűlés első ülészaka, mint illetékes forrásból értesülünk, az indemnitási törvényjavaslatnak a főrendiházban való tárgyalása után fog berekesztetni. Szükségessé teszi a berekesztést az a körülmény, hogy a képviselőház költségvetési vitája előreláthatólag hosszabb időt fog igénybe venni és így annak a szükségessége állhatna elő, hogy az ülészakit a költségvetés tárgyalásának megszakításával zárják be. A míg az indemnitási tjavaslatot a főrendek letárgyalják, a képviselőházban napirendre fognak tűzteni a szabadelvű pártban most elfogadott kisebb előterjesztések s a ház mentelmi bizottságának több rendbeli jelentése. Az ülészak berekesztése a jövő hét legelejére várható.

Belügyi államtitkár.

Belügyminiszteri államtitkárrá a M. Ért. szerint Széll Ignác miniszteri tanácsos fog kinevezettni, ki tíz év óta a minisztériumban önálló osztályvezető.

A pártválság.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, november 30.

A tegnapi szabadelvűpárti konferencia eredményeként, mielőtt visszatérnék az Atzél-Tibád mozgalomra, konstatálnunk kell egynehány öröndetes tény. Ezek elseje legyen annak a ténynek konstatálása, hogy a szabadelvűpárt a lehető legpragnansabbul demonstrálta az egyetértést és a ragaszkodást úgy Wekerle programjához, mint személyéhez. És a lelkesedésbe nem vegyült egyetlen disszonans hang sem, jóllehet a tegnapi konferenciától ellenzéki és disszidens emberek a válság kitörését várták, vagy legalább is remélték.

Ellenben van a helyzetben egy másik fordulópont, mely a tegnapi pártértekezlet eredménye. Az, hogy a disszidens 38 képviselő száma nevétségesen összezsugorodott és — ami a legfontosabb — hogy a továbbra is disszidens hajlandóságú néhány képviselő előtt — köztük van Tibád és Atzél elsősorban — megnyílnak a szabadelvűpárt ajtai és aztán becsukódnak, hogy soha többé meg ne nyíljanak.

Ez bevégzett dolog. A párt szilárdan összetartó zöme nem hajlandó kebelében megtűnni olyan pártbontó elemeket, akik könnyen megmagyarázható privát okokból igyekeznek maguknak a pártban befolyást, minden más befolyást ellensúlyozó befolyást biztosítani. Az illetők kiakolbólitása rövid idő kérdése s csak abban az egy esetben nem következik be, ha a disszidens urak lemondanak tervezett klikkjükről és meghajolnak az ország érdekében való párttekineteknek.

Atzél Béla báró, úgy látszik, szívesebben megalkuszik az utóbbi körülményekkel, legalább erre lehet következtetni az ő magatartásából. Midőn ugyanis a báró urat a feunebb jelzett két alternatíva, a békés egyetértés, vagy a szabadelvűpártból való távozás elé állították, egész határozottsággal mondta: — J'y suis, j'y reste!

Már pedig a báró ur tartja magát olyan nobilis gondolkodásúnak, hogy ott nem marad, a hol nem látják szívesen. Ha pedig maradni akar, akkor úgy fogja viselni magát, hogy szívesen lássák és hogy maradhasson.

Most pedig térjünk vissza ismét a Tibád-Atzél mozgalom történetére, mely a dolognak jelenlegi stádiumában is még mindig elég érdekes.

Tévednek, akik azt hiszik, hogy ennek a mozgalomnak a feje Tibád Antal. A „Pesti Napló”-ban megjelent cikkke, igaz olybá tünteti föl őt, mint a ki értelmi szerzője a fuzionális törekvéseknek. De ez csak

látszat és maga Tibád csak eszköz másoknak a kezében. Nem is Atzél Béla báró itt a fő; az ő szerepe is csak másodrendű, mint mindazoké, akik ebben a mozgalomban nevükkel szerepelnek. Itt mindenki csak eszköz egy olyan grupp érdekeinek szolgálatára, amely jónak látja a kulisszák mögött maradni s cselszövényeikkel onnan dirigálni érdekeik sersát.

Ez a grupp állandóan a nemzeti kaszinóban tanyáz — Károlyi István gróf vezetése alatt, ugyanannak a Károlyi grófnak, aki szintén tagja a szabadelvű klubnak. Károlyi István gróf azonban ilyen működéssel nem szeret hivatkozni a nyilvánosság előtt, amelynek mindenképp felett álló erkölcsbiróul szereti magát feltolni. Ilyen intrikus szerep ártana az erkölcsbiró reputációjának s talán az ügynek is, amelyet az intrigák szolgálai akarnak.

Ezért kellett Atzél Béla bárónak megvekednie Karsay Sándorral, a bandérium ügyében pedig nem Atzél, hanem Károlyi törölte ki Karsay Sándort a banderisták közül. Az erkölcsbiróként szereplő férfinak az ez esetből kifolyó felekezeti és társadalmi türelmetlenség is árthatott volna, míg ellenben Atzél Béla báró eddig még csak ünnepélyeket és juxokat rendezett, tehát neki ilyesmi nem árt.

Atzél szerepel tehát, de ebből nyilvánvaló, hogy ezek szerint a fuzió-klikk érdekeinek a nyilvánosság előtti képviselője, érthetőbben ügynöke.

Atzélhoz szegődött Tibád. Azaz, hogy Atzél kapott a Tibád elégedetlenségén és megnyerte magának Tibádot. Ami könnyen megy, mert Tibád tényleg elégedetlen a jelen állapotokkal. De hát miért elégedetlen? Erről sokat beszélnek. Mondják s azt mint híresztelést regisztráljuk csupán, mondják, hogy Tibád, amikor az államtitkárságból menesztették, hogy megélhessen, adtak neki évente 6000 frtot — kodifikációs címén. Amiként azonban idővel bebizonyosodott, hogy Tibád nem való államtitkárnak, azonképen idővel nyilvánvalóvá lett, hogy Tibád Antal a kodifikáláshoz sem ért többet, mint az államtitkársághoz. És e belátás folytán a 6000 frtot a kodifikációkhoz mérten felére szállították le. Ezt — „mondják.“ Legyen azonban az ok bármi, Tibád tényleg elégedetlen s az ő elégedetlensége folytán lehetővé vált, hogy a fuzió-klikk végre a felszínen dolgozhassék.

Ez a dolog története.

Elégedetlen mindenkor és mindeütt van és nem csoda, ha Tibád szerzett magának néhány hívet. De ezeknek száma csak néhány. Sokesetben, ha az ember haragszik, ügyetlenül végzi a dolgát és Tibád is elügyetlenkedte a fuzió portálisát. Belevont olyan embereket, akiknek nincs közük a fuzió-törekvésekhez, legfeljebb annyiban, hogy az ellen dolgoznak. Krajszik után Boros Beni nyilatkozata és e nyilatkozatok után a szabadelvűpárt egyetértő kijelentése halálra kompromitálták a fuzionális törekvéseket. Erre a kompromitálásra a diszszidensek kiakbólítására fogja feltenni a koronát. Vagy az, ha ők maguk leteszik a fegyvert.

Néhány nap múlva erről is beszámolhatunk.

Városi képviselőválasztások Aradon.

— A tegnapi rendkívüli közgyűlés. —

December hó 18-án gyakorolják Aradváros polgárai legalkotmányosabb jogukat, a választói jogot.

Ezt határozta a törvényhatósági bizottság tegnapi rendkívüli közgyűlése, melyet Fábrián László főispán a választókerületek beosztására vonatkozó s lapunkban egész terjedelmében közölt belügyminiszteri rendelet határozatainak közlése és a városi törvényhatósági bizottsági tagok választása határidejének kitűzése tárgyában hívott össze.

Az ülésen Fábrián László főispán elnöklése alatt jelen voltak Salacz Gyula polgármester, Institoris Kálmán főjegyző, Parger János dr. főügyész, Párecz István, Varjassy Lajos tanácsnokok, Kádas Kálmán aljegyző, továbbá Millig József, Schöpkesz Ede, Schusztér Illés dr., Reicher Ferencz, Prodánovits Döme, itj. Reicher Ferencz, Müller Károly, Mittner József, Csiky Károly, Nikolits Péter, Varjassy József, Rosenberg Sándor dr., Tóth József, Steiner Jakab, Remetey Fülöp Károly, Bing Vilmos, Virágh Lajos, Tarjányi Vilmos, Robitsek Agost dr., Posgay Lajos dr., Pekár Károly, Bund Henrik, Gyulai István, Dániel Kálmán, Marschall Lajos dr., Steinhart Mór dr., Tedeschi Viktor, Heinz Gábor, Tisch Mór dr., Szathmáry János, Fényes Dezső, Szondy Béla, Lukácsy Miklós, Barabás Béla dr., Szalay Károly, Lusztig Armin, Réthy Lipót, Sallai Béla, Müller Gyula, Keresztes Gyula dr., Vizer Péter, Mülek Lajos dr., Kugler István stb.

Salacz Gyula polgármesternek a tanács által elfogadott s a közgyűlés által is jóváhagyott javaslatához képest Aradváros 4 választókerülete összesen 142 törvényhatósági bizottsági tagot küld a közgyűlésre, a

kik közül 71 virilis és 71 választott tagja a törvényhatósági bizottságnak.

A virilisták közül folyó évben kilépnek: Sonnenfeld Károly, Grünberger I. M. Mosóczy István, Avarffi Ferencz, Steiner Jakab, Illmann Ottó, Spiegel Lipót, Maffey Géza, Lusztig Adolf, Telecsán Sándor, Leopold Mór, Simay István és Münz Ferencz, a kik az 1893-ik évben üléssel és szavazati joggal bíró legtöbb adófizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékébe mint póttagok fognak felvétetni.

Az első kerület által megválasztott törvényhatósági bizottsági tagok közül folyó évvel Grünwald Ferencz, Schusztér Henrik, Bing Ede, Steinhart Mór dr., Jánossy Dömjén dr., Varjassy József, Tenner Pál dr. és Inkei Emil mandatumja jár le. Ezen kerületben tehát nyolcz új tag lesz választandó.

A második kerület városatyái közül Péterffy Antal, Boros Vida, Marschall Lajos dr., Avarffy Ferencz dr., Lukácsy Miklós, Heeger Ernő, Szalay Károly, Kotsis Lajos és Stoll Károlynak szűnik meg a megbízatása. Itt kilencz hely lesz betöltendő.

Hasonlóan kilencz tagot választ a harmadik kerület is és pedig Mülek Lajos dr., Kabdebó János dr., Novotny Lajos, Meistrovits János, Reicher Ferencz, Millig Mátyás, Steiner Jakab, Mittner József és Don Constantin helyett.

A negyedik kerület választ tíz tagot Kristyóry Zsigmond, Barabás Béla, dr. Hegedüs László, Domonkos Lajos, Pekár Károly, Greiner Károly, Böhm Lajos, Probst Ferencz, Halmay Andor és Keresztes Gyula dr. helyett.

Minden kilépett vagy lejárt megbízatású törvényhatósági bizottsági tag újabb hat évre terjedő mandátummal újra megválasztható.

A december 18-iki választás négy kerületben fog megejtetni.

Az első kerület választói a városháza földszinti kis termében fognak szavazni, hol Bing Vilmos választási elnök és helyettese, Rozsnyay Mátyás szedik a szavazatokat.

A második kerületben a polgári fiúiskola lesz a választás helye. Választási elnök Szalay Károly, helyettese Kristyóry János lesz.

A harmadik kerület a Kapu-utcai leányiskolában választ, hol Remetey

TÁRCA.

— Deczember 1. —

Don Ramiró.

— Irta: Guy de Maupassant. —

Mielőtt elhagyta a termet, barátságosan intett az új pár felé. Ugy látszik, nem vették észre. Lesütött szempillákkal csevegett a menyasszony egy fülkében a boldogságtól ragyogó férfiival, kihez most örökre tartozik. Halovány arca épen olyan volt, mint reggel a templomban, valami kimondhatatlan boldogság, édes sejtelen rezgett rajta végig...

Egy kis ráncz képződött magas homlokán. Miért nem viszonzta üdvözlését? Megállt a biliárd szobába vezető ajtó küszöbén s onnan nézett reája, büszkén, daczosan, kihívóan. S most úgy tetszett neki, mintha a fiatalasszony pillantásait közvetlenül érezte volna. Gyengéd szorongás futott végig testén. Felemelte szemét. Egy perczig kereszteződtek pillantásaik. Futólagos mosoly cikázott ajkai körül.

— Már elhagy minket, Raul ur? -- kérdezte a vőlegény.

— Éjféli is elmúlt már!

— Nos, fogadja őszinte köszönetemet!

— Miért?

— Még kérdezi? Hát nem önnek köszönöm-e, hogy nem csinálunk nászutazást! Kedves anyósom erőnek-erejével akarta. Az ön szava, barátom, mérvadó volt. Nem ismernek

kiállhatatlanabb dolgot ilyen nászutnál! Mikor meg van az embernek a pompásan berendezett otthona! Apropos! Kedves Ilonám, jövő héttől kezdve ismét folytatni akarja zenei tanulmányait. Remélem, nem lesz hűtlen hozzánk? S ez alkalommal nemde eljátssa majd nekünk a híres új szerzeményét. Hogy is hívják? Ah igaz! „Don Ramiró!“ Ugy-e spanyol dal?

— Az, — válaszolta mosolyogva a szerző. — A Heine költeménye inspirált e darab készítésére. Képzeld: Don Ramiró szenvedélyvel szereti Donna Klárát, ki azonban máshoz megy feleségül. A lakodalom alatt, mikor a padlózat reng a keringő tánczolásától, hirtelen megjelenik Don Ramiró, fekete köpenybe burkolva. Az arnyéka volt csak, egy kísértet. Mert a szegény Don Ramiró fájdalmában golyót röpített agyába. Iszonyu történet!

— Mi mindent ki nem találnak a költők! — szölt a boldog férj. — Jó éjt!

És mindketten oly vidáman kacagtak!

Halkan maga elé nevetve, lépett a fiatal művész az utcára. Forró nyári éj volt. Claquet jobbjára szeritva, czéltalanul bolyongott tova. Oly vignak, frissnek érezte magát, hogy ujjongani szeretett volna örömeiben.

Az a szorongó érzet hamar eltűnt. Mi történt?

Szerette egyszer ezt a leányt, ki rövid ideig az övé volt testestül-lekestül. Mámoros álom volt, mely gyorsan szétfoszlott. Már

érezte ezt valóban. Egy ideig ugyan rettegott ettől a naptól. De most ez is elmúlt.

Jó étvágygyal falatozott, mint egy éhes lakodalmi vendég; izlett a pezsgő, sőt még fel is köszöntötte az új párt.

A templomban nem mozdult meg belsejében semmi, mikor a leány az „igen“-t mondta. Nyugodtan üdvözölte s aztán gyors beszédben élesen kelt ki a nászutazás ellen. Mert közvetlenül látni akarta az új pár friss, csillogó boldogságát.

Ez a férj, ki most boldogságáról álmodozik, igen vig hangulatba hozta!... ki hinné, hogy ő, ki gondatlanul sürgött-forgott a lakodalmi nép között, néhány hóval ezelőtt forró csókokat nyomott ennek a leánynak rózsás ajkaira?...

De valami mégis lefokozta vidámságát: a menyasszony elfogulatlan, közönyös magaviselete, oly nyugodtan beszélt vele, mintha tényleg nem volna más, mint a ház barátja! Még szeretett is: Tiszta szívből!

Ez elszomorította. Hogy szabad neki boldognak lennie. Nézze meg az ember, hogyan ámíthat egy asszony! Mily keveset lehet neki hinni! Ez szemtelenség!

Bosszusan fordult meg s lakásához tartott, mely szemben volt azzal a házzal, hol most lakodalmat ünnepeltek.

Mikor szobájába lépett, egy óra volt. Meggyújtotta a lámpát s a nyitott ablakhoz sietett. Egy táncdal utolsó ütemeit hozta fülé-

Fülöp Károly választási elnök és Szontág Gyula helyettese fognak működni.

A negyedik kerület a Kossuth-utcai fiiskolában szavaz. Itt Nikolics Péter lesz az elnök, a helyettese pedig Salay Béla dr.

A választók névjegyzékének kerületi beosztását most eszközli a központi választmány, mely a névjegyzéket kinyomatva, falragaszok alakjában közli a választó polgárokkal.

Az aradi vízvezeték.

— Albizottsági jelentés. —

Tegnap ismét egy tartalmas füzet jelent meg nyomtatásban az aradi vízvezeték- és csatornázásról. Az albizottság jelentése ez, mely függelékül tartalmazza Barcza Károly tb. kulturfőmérnök újabb nyilatkozatát s az albizottságnak arra tett megjegyzéseit.

Legérdekesebb a füzetben a vízvezeték előmunkálatok, a szerződés s a vízhasználati szabályzatról szóló rész, mit a következőkben ismertetünk:

Tekintetes vízvezeték és csatornázási Bizottság!

Az 1892. évi 1. sz. határozattal megbízást méltóztatott adni alólírott albizottságnak, az iránt, hogy:

1) Meyer F. I. vállalkozóval hozza tisztába azt a kérdést, mennyiben hajlanandó ő a vízvezeték előmunkálatokat a saját költségén megtenni;

2) dolgozza ki a csatornázás létesítésére vonatkozólag kötetendő szerződés tervezetét;

3) terjesszen be javaslatot a csatornamű használatbavétele, fenntartása és üzemben tartására vonatkozólag alkotandó szabályrendelet tárgyában;

4) adjon felvilágosítást, hogy az egyes házaknak, az utcai csatornavezetékkel való összeköttetésénél mily költségek merülhetnek fel; nem ütközik-e az ily összeköttetéseknek létesítése különösen a mélyebb fekvésű telkekül oly nehézségekbe, melyek csak nagy kiadásokkal győzhetők le; s nevezetesen ha lesz-e szükséges helyenkint az u. n. házi-ejectorok alkalmazása, s ha igen, mily szerkezettel bírnak ezek, s mennyibe fognak kerülni?

Mi ennek a megbízásnak minden irányban igyekeztünk megfelelni; s a már előbb tett előtanulmányok, s a vízvezeték és csatornázási vállalkozókkal még az év elején, midőn t. i. megbizottjaik itt időztek — tartott beható tárgyalások, s velük legutóbb is volt írásbeli érintkezésünk és az előttünk álló kérdéseknek magunk között tüzetesen és a leg gondosabban való megvitatása nyomán van szerencsénk most, a fennebb felsorolt minden

egyres pontra nézve eljárásunk eredményéről jelentésünket megtenni, javaslatainkat és felvilágosító megjegyzéseinket előterjeszteni.

I.

A vízvezeték előmunkálatokra nézve, a melyek tudvalevőleg avégett teljesítendő, hogy a szolgáltatott víz minőségét és forrásainak bőségét megállapíthassuk — Meyer F. I. vállalkozó ígéretet tett, hogy azokat ő saját költségén, a saját kockázatára kész végezni, s azokat azonnal el is kezdi, mihielyt a csatornázásra nézve megkötöti a szerződést, feltételül köti ki azonban, hogy véle az esetben, ha a csatornázásra vonatkozó szerződés létrejön, az 1890. 8279/235. számú közgy. határozatban kimondottakhoz képest a vízvezetéknek általa való létesítésére vonatkozó szerződés is megköttesék.

Ezt a kívánságát mi teljesíthetőnek tartjuk. A most idézett közgyűlési határozat ugyanis azt mondja, hogy a város közönsége a vízvezeték létesítését, a vízvezeték és csatornázási bizottság által kidolgozott feltételek mellett Meyer F. I.-re fogja bízni, ha ugyan ő fogja a csatornázás kivételét, a kiírandó pályázat nyomán elnyerni. A közgyűlési határozat a feltételei beteljesült. A csatornázás iránt kiírt pályázat ugyanis azt eredményezte, miként civileg elfogadtuk a Shone-féle rendszert, mint a mi viszonyainknak legmegfelelőbbet, s a Meyer F. I. vállalkozó által képviselt cég től már megvannak a terveink is a Shone-rendszer szerint való csatornázás létesítésére, úgy, hogy ma már eljutottunk odáig, hogy az említett cég által tett ajánlat felett véglegesen dönthetünk s ha ajánlatát elfogadjuk — egyéb nem marad hátra, mint velük a szerződést megkötöni. Hogy az a szerződés mily alakban volna megkötendő: arra nézve alább teszszük meg javaslatunkat.

Eltekintve azonban attól, ami az 1890. 8279/235. sz. közgy. határozatban ki lett mondva alólírott albizottság más oknál fogva is elháríthatatlannak tartja, hogy a csatornázás létesítésével egyidejűleg nyerjen megoldást a vízvezeték kérdése is. A kettő ugyanis el nem választható összefüggésben van egymással. A csatornaművet csak akkor építhetjük ki, ha a vízvezetéknek, amely nélkül azt működésbe nem helyezhetjük, azzal egyidejűleg való létrejövetele szintén biztosítva van, mert különben annak volnánk kitéve, hogy a csatornaműbe fektetett töke kárba vesz, vagy legalább is egyideig gyümölcsözés nélkül marad.

Igen természetes tehát, hogy a csatornázás ügyében egy lépést is csak egy tehetünk előre, ha a vízvezeték kérdését szintén érdemleges eldöntés alá vesszük, amely célból azt a kérdést abban a stádiumában kell újból felvinnünk, amelybe az az 1890. 8279/235. sz. közgy. határozatnál fogva jutott.

Ennek a határozatnak pedig, főleg ha az előzményekre is visszaemlékezünk — nem lehet más magyarázatot adni, minthogy azzal

legelőször is el lett döntve az, hogy a város közönsége nem kívánja a vízvezetékét önmaga létesíteni, hanem azt vállalkozóra bízva; s másod sorban, hogy elfogadhatónak találta Meyer F. I. ajánlatát, amelynél fogva ő a saját költségén kész kiépíteni városunk központi vízvezetékét anélkül, hogy a vízhasználatot kötelezővé kívánná tétetni.

Abban a határozatban ki volt az is mondva, hogy Meyer F. I.-nek erre a vállalkozására vonatkozólag azok a feltételek érvényesek, melyeket a tekintetes bizottság vele egyetértőleg megállapított volt; tehát elesnek azok a módosítások, melyeket a tek. törvényhatósági bizottság a jogi bizottság véleménye alapján azokon 1889. 18436/386. sz. határozatával tett s melyek miatt aztán Meyer F. I. kényszerülve látta magát a tárgyalásokat megszakítani.

Mi azonban tudva azt, hogy az 1889. 18436/486. sz. közgy. határozattal tett módosítások közül a megváltásra vonatkozó s a nevezett vállalkozó által legfőképen sérelmesnek talált ponton kívül sok olyan van, amit ő bővebb felvilágosítás után el fog fogadni: nem hagyhatván továbbá figyelmen kívül a vízfogyasztási minimumnak és a díjak leszállításának időközben felmerült s igen lényeges kérdéseit sem: a szóban levő feltételeket, a közgyűlés által tett módosítások szerint átalakítva közöltük vele azzal a felhívással, hogy azokra nézve észrevételeit tegye meg, egyúttal nyilatkozzék a vízfogyasztási minimum és a díjleszállítás kérdéseire nézve is.

Az ekként való eljárásunk nyomán létrejött megállapodásokhoz képest: a vízvezeték létesítésére vonatkozó szerződést, s az annak kiegészítő részét képező szabályrendeletet e jelentésünk A) mellékletét képező javaslataink értelmében kérjük elfogadni.

Bátorkodunk ezt ajánlani annyival is inkább, mivel először is a nevezett vállalkozó bele nyugodott abba, hogy a szabályrendelet 5. §-ának az eredeti szövegezésben benn volt következő szavai: „a vízvezeték tulajdonosa jogosítva van a főcsővezeték kiágazó minden mellékvezeték után naponként legalább 5 hektoliter fogyasztást felszámítani — egészen elhagyassanak, s ezzel a vízfogyasztási minimum kérdését, amelyet Barcza Károly oly élesen állított előtérbe, kielégítőbb módon oldotta meg, mint remélhetők; miután csak azt kívántuk volna tőle, hogy minimum gyanánt, mint másutt általában szokás — a lakrészek után megállapított u. n. alapdíjakkal elégedjék meg.

A második engedmény, melyet a vállalkozó az 1890. 8279/235. sz. közgy. határozattal már elfogadott feltételekre nézve tett, a szerződési-tervezet 7. pontjában foglaltatik, amely pont azzal lett megtoldva, hogy a vízvezeték díjából 20 év után, s az esetre, ha akkor a napi fogyasztás eléri a 4000 m³-t — 10 százalék leengedést kívánhat a város közönsége.

Ez engedmény értékének megítélésénél nem hagyható figyelmen kívül, hogy legelőször is a vállalkozó a vízhasználat kötelezővé tételének feltétele nélkül hozza létre a vízvezetékét, s így arra kell számítania, miként az első időszakokban veszteséggel fog dolgozni. Másodszor pedig a vízfogyasztás minimuma megállapításának mellőzése szintén erősen befolyásolja a vállalkozás jövedelmezőségét; s már magában egyenértékű a díjak leszállításával. Végül hogy nem túlságos nagy mennyiség, napi fogyasztásul felvinnünk 40000 köbmétert; mert az esetben, ha mostani fűrdőinknek, gyárainknak, a már létező és az esetben, ha jó vizünk lesz, ezután bizonyosan keletkező egyéb ipari vállalatoknak csak egy része is a vízvezeték vizét igénybe veszi — azt a mennyiséget 20 év alatt csakugyan el lehet érni.

De ami, az eredeti feltételeken tett azokon a változtatásokon kívül, melyeket most említettünk, különösen szól még a szerződési javaslat elfogadása mellett, s tanúságot tesz arról, hogy vállalkozónk teljes megbízhatóságot érdemlő komolysággal fogja fel feladatát — az a szerződés 6. pontjának utolsó bekezdésében foglaltatik. Ez a pont ugyanis, amelyet Meyer F. I. anélkül, hogy azt kívántunk volna tőle — önmaga akart felvételni, azt mondja ki, hogy az esetben, ha a szolgáltatott víz minősége nem felel meg a kikötött feltételeknek: a város közönségének jogában

hez az enyhe szellő. Láttam, mint kezdenek bucsuzni. Egy ideig még dörögtek az utcán a kocsi, melyek a vendégeket szállították tova. Azután elcsendesült minden.

Visszalépett s leült íróasztala mellé, melyen egy zöld levélke feküdt. Az első volt, melyet tőle kapott. Csak tegnap kereste ki levelei közül s úgy hagyta feküdni, a nélkül, hogy elolvasta volna. Most azonban átfutotta az oda vetett sorokat.

Arcvonásai elkomorodtak. És a mint így vonagló ajkakkal szorui-szóra betűzte a levelet, vad keserv támadt lelkében.

E sorokból valódi szerelem, lángoló szenvedély beszélt. Ő elhitte! És mindez hazugság, csalás volt! Hogy eljegyezte magát azzal a köpczös, pápaszemés emberrel, az természetes volt; ezért nem is neheztelt. A mi néhány rövid hétig egymáshoz fűzte őket, az csak mámor volt. Ezt tudja mind a kettő. De hogy most elfogulatlan vidámsággal lebeg férje karján, hogy semmivel sem mutatja, hogy boldogtalan, hogy egyszer sem borult kétségbeesésében kebelére: ez felháborította. Ezt árulásnak, hűség-törésnek, gázságnak tartotta.

Heves mozdulattal félrelökte a levelet.

— Eh, mi közöm hozzá; vége van — s homlokán végighúzta kezét, mintha száműzni akart volna egy képet, mely újból felvilágított.

Nem szabadulhatott tőle, bármennyire iparkodott is. Ilona képe ott állott előtte, de nem úgy, mint reggel látta a templomban, ha-

nem mint azokban a felejthetlen órákban, mikor az első csókot kapta remegő ajkától, reszkette, haloványan, mint a viasz, szemében lángoló tüzzel... Előbb eljászotta neki darabját. A leány megértette a zene kísérteties, kéjes voltát; lelke mélyében megrezdült tőle, — mintha sejtette volna, hogy valamikor ő fog nászéjjelen Dona Ramiróként megjelenni, fekete köpenyben, szurós szemekkel, hófehér arccal.

— Don Ramiró! — mormogta s felpattanva, a zongorához lépett. Mialatt leült, tekintete a szemben levő házra tapadt. Az ablakok már be voltak zárva és sötét volt minden. Csak az egyik redőny hasadéka között sugárzott ki gyengéd fénysugár. Összerezcent. Azután zongorázni kezdett. A zenekép, melyet ihlete órájában teremtett, a regeszerű nyári éjben teljes akkordokban hullámzott odább, hirdetve a benne rejlő titkot... Ugy hangozott, mint borzongós újjongás, vad öröm tompán, szomorúan, azután ismét vidám hangok pajkos, édes, gyönyörtelt akkordok.

Rövid idő múlva hirtelen elmúlt a zene. Fáradtan felemelkedett, az ablakhoz támolygott s átnézett. Csend, iszonyu csend. Sehol egy gyertyavilág. Csak a holdfény játszadozott az üvegtáblákon.

Siváran mosolyogva megfordult. „Ne gondolj reá!” szölt egy hang lelkében. Azután összeroskadva egy székre hanyatlott, arcát tenyerébe rejtette s keservesen zokogott...

áll a vízvezeték üzembe helyezését, illetőleg üzemben tartását eltiltani, s a vízszolgáltatást mindaddig beszüntetni, míg a víz minősége hiányain segítve lesz.

Képzhető-e már most, hogy a vállalkozó úgy az előmunkálatok, mint a vízvezeték létesítésénél bármilyen mulasztást kövessen el, s azzal kitegye magát annak, hogy már létesített művének, abba belefektetett nagy tőkéjének hasznát ne vehesse.

Mindezeknél fogva, úgy hisszük, helyesnek tekinthető az a javaslatunk, hogy a vízvezetési szerződés Meyer F. I.-vel e jelentésünk A) melléklete értelmében megkötendő volna. S azt annál inkább ajánlhatjuk, mivel a vízvezeték kérdésének más tőrre való terelése egyértelmű volna azzal, hogy annak létesítése beláthatlan időre el legyen odázva; s azzal aztán a csatornázás ügyének is meg lenne adva a halálos döfés.

(Folytatása következik.)

Időjárás.

Légnemiség: reggel 7 órakor 771,3 mm., délután 2 órakor 767,2 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor 10° — 7,8. délután 2 órakor 9° — 0,9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EK. 1. délután 2 órakor K. 1. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Deczember 1. —

Változás nem várható.

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhöz hordva:	szekérrel:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr. vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, egyeztetve ide utalando minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“

H I R E K.

Deczember 1. Csüftörtök. Róm. kath. naptár: Elig. — Protestáns naptár: Elig. — Görög-keleti naptár (november 19.): Abdiasz. — A nap két 7 óra 29 perczkor. nyug-szik 4 óra 9 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 2—4-ig és pénteken 1—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Deczember 1. Az aradi színházra hirdett pályázatok benyújtásának határnapja.

Deczember 3. Arad megye rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Deczember 4. A polgári leányiskola Rotter-estélye a Krispin-teremben.

Deczember 5. Az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes ülése délután 5 órakor.

Deczember 8. Az aradi ipar és népbank közgyűlése új részvények kibocsátása tárgyában.

Deczember 8. Szabadkai Irén hangversenye a Krispin-teremben délután 3 órakor.

Deczember 10. Felolvasó- és tánczenetély a szabadságharczi erckirlymuzeum javára.

Deczember 12. Dohánybevitel Aradon február 16-ig.

Deczember 17. Tánczenetély a várbeli kaszinóban, hangversenyyel egybekötve.

Deczember 18. Az aradi kaszinó közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Deczember 18. A kereskedelmi és iparkamara beltagjainak választása a városban.

Deczember 18. Városi képviselők választása.

Deczember 29. A Barabás-Baráth sajtóper tárgyalása.

Január 7. A „Maros“ evezős-egylet fényes bálja a Fehér Keresztben.

— A hivatalos lapból. Ő császári és apostoli királyi Felsége, f. évi október hó 25-én kelt legf. elhatározással legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Berényi József magyar államvasuti igazgató, a román koronarend középkeresztjét; Csöke Ferencz miniszteri titkár pedig a württembergi koronarend lovagkeresztjét elfogadassák és viselhessék.

— A pénzügyi bizottság ülése. Tegnap délután 5 órakor ülésezett Arad város pénzügyi bizottsága V arj a s s y Lajos tanácsnok elnöklété alatt, Megállapították az aradi pénzintézetek részvényei-

nek értékét, s konstatálták, hogy minden egyes pénzintézet részvényeinek értéke maradt a régiiben. Csak a „Polgári takarékpénztár“ részvényértéke emelkedett 150 frtra, s az Ipar és Népbanké 350 frtra. Ez utóbbi azonban oly hozzáadással, hogy az árfolyam értéke a felemelt értékűnél magasabb.

— Érdekes hír az adóreformról. Ugy látzik, W e k e r l e Sándor dr., pénzügyminiszter az adóreformra vonatkozó összes törvényjavaslatokat még 1893-ban a Ház elé akarja terjeszteni. Sőt alkalmasint az a szándoka, hogy azok 1893-ban már törvényekké is váljanak s így az 1894-iki adóztatásnak már ez új törvények alapján kell megtörténni. Ez a pénzügyminiszternek azon legújabb rendeletéből tűnik ki, amelyben meghagyja, hogy azokat az adóneveket, amelyek az 1893—95., tehát három évi ciklusra volnának 1893. év tavaszán kivetendők, csak egy évre vessék ki. Természetesen azért, mert az 1894. évi adóztatás már az új adórendszer szerint fog megtörténni.

— Közigazgatási bizottsági ülés. Arad vármegye közigazgatási bizottságának deczember havi rendes ülése, szokott időben, e hó 7-én, szerdán délelőtt 9 órakor fog megtartatni.

— Az aradi ügyvédi kamarából. F e h é r Manó dr aradi ügyvéd Temesvárra költözés folytán, P á n d y István kigyósi ügyvéd pedig önkényes lemondás folytán az aradi ügyvédi kamara lajstromából töröltettek.

— Szegény tanulók konyhája. Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület héttől délben nyitja meg a templomutczai finiskola helyiségében a szegénytanulók konyháját, melyben a tél folyamán 110 szegény községi iskolai tanuló kap mindennap délebedet. Legközelebb megnyílik a konyha a Gáj külvárosban is, hol mintegy 20 szegény gyermek fog az egyesület jótéteményeiben részesülni. A gáji konyha megnyitását ez idő szerint még helyi-ség hiány gátolja.

— A régi ezüst. Január elsejétől már csak félvállról beszélünk az ezüstről, amely ezután alig lesz jó másnak, mint képtelen formájú serlegnek valami tornagyőző versenydíjjaként, vagy ezüst kanálnak, esetleg csattinak löszerszáma. Deczember végéig még pénz az ezüst. Eddig, ha meg akarja kapni az ember a névértékét, váltsa be a pénzügyi-nál, mert január elsejétől csak az ezüst értékét kapja meg érte, ami pedig veszteséget jelentene.

— A vágóhid megnyitása. Ma reggel 9 órakor nyitják meg az aradi új vágóhidat. A megnyitás czeremóniája az lesz, hogy egy felpántlikázott szép példány ökröt ünnepélyesen levágnak s az első áldozat kiömlő vérével megtörténi a felszentelés. Egyik helyi lap ugyan terjedelmes programot csinált a vágóhid megnyitására s ennek értelmében dikciókat is szandékozik tartatni a városi megisztrátus által, de ahogy mi értesülünk, mindezek elmaradnak és alkalmi beszédek nélkül kölöntják főbe a felpiperézett mustra-ökröt.

— Esperesi installáció. Mint irtuk, D e s s e w f f y Sándor csanádi megyés püspök, K r i s t o f c s á k Gyula hidegkuti plébánost nevezte ki új aradi esperessé s egyszersmind őt a kerületi esperesi teendőkkel is megbizta a Temesvárra távozott H e m m e n János kanonok helyébe. Az új esperes beiktatása a napokban ment végbe, fényes egyházi szertartások mellett, melynél az esperesi s a lippai kerület összes papjai jelen voltak. Mise után a „Szülő“ vendéglőben diszes bankett folyt le, melyen igen sokan vettek részt a közönség köréből is. Az első felköszöntőt az új esperes mondotta a királyra, a püspökre és Z s e l é n s z k y Róbert gróf kegyurra. Majd H e m m e n kanonok éltette az ünnepeltet, T e r n a j g ó Caesar pedig az összes jelen voltak egészségére üritette poharát. A bankett legjobb hangulatban, késő délután ért véget.

— A kamarai tagválasztások elnapolása. Az aradi kereskedelmi és iparkamara deczember 18-ára tűzte ki a tagválasztásokat. A nap

összeesik a törvényhatósági bizottság tagjai választásának határidejével s így valószínű, hogy miután a tegnapi rendkívüli közgyűlésen Marschall Lajos dr. azon indítványa, hogy a városatyaválasztás előbb ejtessék meg, nem fogadtatott el, — a kamarai tagok választása deczember 19. vagy 20-ára fog elnapolattatni.

— Új ügyvédjelölt. Petri Illa Imre ügyvédjelölt az aradi ügyvédi kamara ügyvédjelölti lajstromába folytatónak felvétetett.

— András-napja. Nemcsak azért nevezetes e nap, mert ez búcsuzatja el a novembert, hanem azért, mert a névünnepek közt igen előkelő helyet foglal el. Nem tekintve azt, hogy András apostolra emlékeztet, számtalan kedélyes társaságot szokott e nap összehozni. Ki is tettek az Andrások tegnap magukért. Sok előkelő házból kedélyesen ülték meg a hétköznapot, mely azonban sokaknak, tekintve a jó mulatságot, bizony ünnepnapnak is beválí, melynek ma lesz a — blaumontágja...

— A kolera megszűnése Uj-Panaton. E hó 17-ike óta, a midőn t. i. az utolsó beteg felgyógyult, Uj-Panaton újabb gvanus betegülési esetek nem fordultak elő. Ezen oknál fogva nevezett község járvány-mentessé nyilvánított s a további zárlat feloldozása mellett, a községben eirendelt kivétel tilalom megszüntetett. A járvány tartama alatt, t. i. nov. hó 7-étől 17-éig megbetegült összesen 14 egyén, a kik közül 7 elhalt s 4 felgyógyult.

— Népesedés. Arad szab. kir. város területén az elmúlt héten született 17 fi, 12 nő, összesen 29 gyermek, meghalt 20 fi, 25 nő összesen 45 egyén. A születések évi aránya tehát 32,8, a halálozásoké pedig 51,3 pro mille. Az elhalt 25 gyermek közül 2 vörhenyben, 9 difteritisben és torokgyíkban halt el.

— Sikasztás a makói postán. Nagy megütököz st keltett Makón a tegnapelőtti postavizsgálat. A kerületi posta- és táviró-felügyelő vizsgálatot tartott a pénztárban, hol 330 frt hiányt talált. A felügyelő K a r d o s Ede postafőnököt fogta kérdőre, aki nem tudta magát tisztázni s följelentést tett ellene a makói járásbírósnál, ami után a postafőnököt le tartóztatták s megindítják a vizsgálatot.

— A babona. Hogy mennyire uralkodik a falusi népnél, kivált a román és szerb nép körében a babona, mutatja az alábbi eset. Szombaton szállították Némethre némethi D a m a s z k i n János vitéz temesi főispán holttestét, hogy ott a csaiádi sirboltban helyezték örök nyugalomra. A község román ajku lakói értesülvén erről, nagy számban sereglettek össze a község határára s elhatározták nagy bölcsen, hogy minden áron meg fogják akadályozni a holttestnek a községükbe való behozatalát azon oknál fogva, mert ha a holttestet — néphit szerint — községükbe hagyják szállítatni és ott eltemettetni, ugy a jövő évi termésüket teljesen el fogja verni a jég. A járási főszolgabíró értesülvén az esetről, azonnal intézkedett, hogy a csendőség oszlassa szét a község határára nagy számban összesereglett román atyafiakat, s mi a csendőség erőlyes fellépésének sikerült. Így aztán a holttestet minden további akadály nélkül szállították és helyezték örök nyugalomra a némethi családi sirboltba.

— Nagy birtokvásárlás. K á r o l y i Tibor gr. arad megyei nagybirtokos 600 ezer frtért megvette M a n d e l József és Pál nyir-pilisi 6000 holdas birtokát.

— Új körorvosi kerület. Szlatina községben új körorvosi állást akarnak létesíteni, melyhez még a berzovai körből is kiválí néhány község, hogy ez új kerülethez csatlakozzék.

— Örmester ur Kartács. Az aradi vasut pénztáránál, egyik vonat indulásakor, óriási néptolongott, kik között volt egy alezredes és egy örmester is. Az örmester az alezredes előtt tipegett s erősen kiabált, hogy neki is adjanak jegyet. A többi utazó megbotránkozott az örmester toladásán s csitították, hogy várjon sorjára. De a nekiböszült hadfi, daczára minden bészédnek, kézzel-lábbal kapálózott, hogy neki adjanak jegyet. Egyszer aztán elszólja valaki magát:

— Hát előbb való maga, mint az alezredes?

— Az örmester visszavág:

— Mit bánom én. En örmester ur Kartács vagyok...

— **Távirafelvizsgáló kerestetik.** Az aradi és csanádi egyesült vasutaknál egy távirafelvizsgálói állás betöltésére pályázat hirdettek. Akik ezen állásra kellő képzettséggel bírnak, kérvényüket a nevezett vasut igazgatóságához nyújtják be.

— **Tolvaj kocsisok.** Sokász Pável és Gábor Ferencz aradi kocsisok tegnap Goldschmidt Mihály kereskedő árut szállították be a vasutól. Mikor a szállítást befejezték, egy 50 kg-os zsák rizst dobtak fel a kocsijukra s elhajtottak a lopott jószággal. Káros észrevette a lopást s a rendőrség a tetteseket a kihágási bíróság elé állította, a ki átkísértette őket a büntető járásbírósághoz.

— **Pályázatok.** A rimaszombati magyar királyi földmives iskolánál hivatalos állás december 25-ig. — A győri királyi ítélőtábla kerületében joggyakorukai állás november hó 24-ig. — A Micske székhelyi rendszerezett vármegye törvényhatósági járásnál utmesteri állás december 15-ig. — A m.-szigeti magyar királyi adóhivatalnál IV. osztályu adóügyi állás 14 nap alatt. — A pozsonyi magyar kir. országos kórházban egy másodorvosi állás november 22-ig.

Egyletek, Társulatok.

— **Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár** elnöksége vasárnap Gréen Nándor városi rendőrhadnagy, mint iparhatósági biztos és Leitner Ernő dr. pénztári főorvos társaságában kirándult Elekre és az eleki járásban Jank János főszolgabíró szives és hathatós támogatása és előzékenysége mellett a szervezést megejteni sikerült, mely szives támogatásért Valder Gyula elnök a főszolgabíró urnak az igazgatóság nevében a legnagyobb köszönetét nyújtja. Pénztári orvosokká sikerült megnyerni Eleken: dr. Villányi Izidor eleki járásorvost, Otlakán és Siklon: dr. Császárt, Elek Szt.-Mártonban: Elischer Rajnádot, N.-Kamarás és Almás-Kamarás: dr. Klein Bélát, Nagy-Pél és Gyula-Varsánd: dr. Glück Ignácot, Medgyes-Bodzás: Lübeck Jakab sebészt. A bizalmi férfiak névsorát a főszolgabíró ur a napokban hivatalosan fogja a pénztári igazgatósággal közölni.

Színház.

A színház műsora:

December 1. (Csütörtök) Idegesek, vígjáték.
December 2. (Péntek) A boissy-i boszorkány, operette.
December 3. (Szombat) Az áldozat, diszeloadás Vörösmarti Mihály emlékére.
December 4. (Vasárnap) Délután Szegény Jonathan, operette; este A betyár kendője, népszínmű.

Színházunk jövője.

— Ki lesz az új igazgató? —

Tehát megértük a nevezetes napot.

Ma dől el, ki lép a megboldogult Aradi Gerő örökébe, ki lesz színházunk új igazgatója, a mi iránt feszült érdeklődéssel viseltetik hetek óta a közönség.

Aradváros színházi bizottsága ma d. e. 11 órakor ülést tart, melyen dönt a benyújtott pályázatok felett s így már délre tudni fogjuk, ki éljen?

A kitűzött határidő utolsó óráiban adta be pályázatát Mosonyi Károly, az Aradon már egyszer tökéletesen tönkrement színházigazgató s így a pályázók a következők:

— **Leszák Andor**, a jelenlegi debreczeni szintársulat igazgatója.

Makó Lajos, a volt szegedi, jelenleg a győr-soproni színházak igazgatója.

Mészáros Kálmán, a kolozsvári nemzeti színház titkára, ki a most nálunk működő társulatot venné át, mert neki társulata nincs.

Rakodczay Pál, a zombori szintársulat igazgatója.

Mosonyi Károly.

Tiszai Dezső, ki a debreczeni szintársulatot kapta meg, nem pályázik.

Nem pályázik **Krecsányi Ignác** sem, ki Temesvárot biztosította magát és társulatát.

A pályázók közül a három első jöhet komolyabb számítás alá, de igen valószínű, hogy a színházi bizottság egyhangú határozatot hoz, oly magasra kimagaslának **Leszák** pályázatának előnyei a **Makó** és **Mészáros** felett.

Rakodczay nevét igen gyengén emlegetik a bizottsági tagok.

Mosonyi egyáltalán szóba sem jön.

Bármint dőljön is el ma a pályázatok sora, Aradváros közönsége meg van győződve arról, hogy színházunk, e hatalmas és szükséges kultur-intézmény jövőjének eldöntését oly férfiak kezére bizta, kik a színházi boldogítását, felvirágzását tartják legelsőbbben is szemük előtt s legjobb belátásuk szerint, lelkiismeretesen fognak ma határozni.

— **Színházi hírek.** Ma Sardou jeles vígjátéka **Az idegesek**: vagy hét bolond egy háznál kerül színre. Holnap pénteken **A boissy-i boszorkány** nagy operette adatik. Szombaton: **Vörösmarti Mihály** emlékére **Az áldozat**, tört. színmű.

— **Megunt primadonna.** Temesvári lapok írják, hogy **Seredy Sarolta**, az ottani társulat operette-primadonnája nem tetszik a közönségnek s ezt illetékes helyről már több héttel ezelőtt megértették **Krecsányi** igazgatóval. **Seredy** is érzi, hogy nem bírja a közönség rokonszenvét s kijelentette, hogy szivesen távozik Temesvárról, hol nem méltányolják kellőleg művészetét. **Krecsányi** tehát más primadonna után nézett s levelezésbe lépett az aradi primadonnával, **Somlóiné Vadnay Vilmával** is, ki azonban nem szerződhetik hozzá, mert — értesülésünk szerint — már január 1-én itt hagyja Aradot s a kir. operaházhoz megy. **Krecsányi** több primadonnánál próbált még szerencsét, de sikertelenül. Most jön aztán a komikum, mit már színterint adunk le az egyik temesvári lapból. „Most hát nincs más hátra, mint megmaradni **Seredy** mellett. Csak hogy **Seredy** a történetek után csak azon feltétel alatt hajlandó megmaradni, ha a fizetését havonként 100 frttal felemelik. Ezzel akarja magát kárpóttatni a közönség szeretetének hiányáért. És mivel vannak tisztelői, a kik befolyással tudnak lenni **Krecsányira**, nem lehetetlen, hogy **Krecsányi** még a gázszi-felemeléssel is megtartsa.” Hát ez bizony elég furcsa megoldása lesz a primadonna-válságnak!

— **A magyar színészetért.** Az országos magyar színész nyugdíjintézet körlevelet küldött szét az összes törvényhatóságokhoz, melyben, hivatkozva a legszebb alkalomra, ő Felsője 25 éves koronázási juileumára, felhívja a városokat és megyéket, hogy költségvetésükbe bizonyos évi segélyt felvenni sziveskedjenek, a magyar színészet gyámloltására.

Törvénytörvény.

— **A győri gyermekgyilkos ügye.** **Tüzes Béla**, a győri gyermekgyilkos ügyében a vádhatározat jogerőre emelkedvén, azt tegnap referálták. Az előadó **Dániel Lajos** dr. volt, ki az ügyet lemásolás végett kiadta, minek befejeztével a tárgyalás már a napokban kitűzettek.

— **Leszállított börtönbüntetés.** Az aradi kir. törvénytörvény vádat emelt **Barna Józsa**, **Avram György**, **Pozsi Józsa**, **Panteli Aleksza** és **Csávits Lázár** ellen lopás, illetve közokirathamisítás büntetése miatt. Ezért a vádlottakat 3—3 évi börtönrre ítélte. A kir. Kuria ezt az enyhítő körülmények figyelembe vételével, 2—2 évre szállította le.

Utolsó posta.

— november 30.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: **Bánffy Dezső** báró.

Jegyzők: **Josipovich Géza**, **Szederkényi Nándor**, **Molnár Antal**.

A kormány részéről jelen vannak: **Wekerle Sándor** miniszterelnök, **Lukács Béla**.

Felolvasták és hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Josipovich Géza jegyző jelenti, hogy **Vajay István** interpellációt jelentett be a vallás alapot ellenőrző bizottság kinevezése által történt sérelmek tárgyában a kultuszminiszterhez.

Az interpelláció az ülés végére marad.

A ház harmadszori felolvasásban is megszavazta az indemnitéről szóló javaslatot.

A Vaskapu-javaslat.

Elnök jelenti, hogy a kereskedelemügyi miniszter megbízásából **Wallnak Ernő** műszaki tanácsos is részt fog venni a tanácskozásokban és szolgál a szükséges felvilágosítással. (Helyeslés.)

Bokross Elek előadó indokolja a javaslat szükségességét. A javaslatot indokolja az a nagy nemzetgazdasági érdek, melyet involvál és ez az, hogy a nagyobb hajók is bejöhessenek Magyarországra és Orsovánál rakodhasznának. A pénzügyi bizottság minden tekintetben ajánlja a javaslat elfogadását, mert a javaslat céljának megvalósulása esetében a hozandó áldozatok busasan megtérülnek s nemzetgazdasági érdekeink jelentékeny lendületet fognak nyerni. (Helyeslés.)

Gaal Jenő alaposan informáltatta magát a szóban forgó kérdéssel és konstatálja, hogy a javaslat által kitűzött cél el nem érhető. Nemcsak nálunk, de a Dunán a többi parti államokban fennálló hajózási akadály, hogy ha mi szabályozzuk is a mi Duna-szakaszunkat, azt nem használhatjuk, mert az ugynevezett göröghajók a többi parti államokban fennálló hajózási akadályok miatt nem fogják jövőben sem a Dunát járni. De különben is a szállítás tengerenszókkal olcsóbb, mint ezen az uton, amely hajón, vasuton és átrakodásokkal tekintélyesen többé kerül. Tehát felesleges pazarlás a tervbe vett mélyítés, amely a két méterben megállapított mélyítést még egy méterrel megszerzi. (Helyeslés balfelől.) Ebből és számtalan más okból a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Lukács Béla kereskedelmi miniszter általános figyelemmel hallgatott beszédben szólt **Gaal Jenő** kifogását, elsősorban azokat, melyek a technika vonatkozásúak. Ezután kimerítő szakértő felvilágosításokkal szolgált a hazánk az egész Vaskapu-szabályozást illetőleg. Erősen fejtegette a miniszter, hogy a vonatkozás minden neme akadálytalanul lesz eszközölhető a Vaskapun keresztül, akár a lánchajózás, akár a parton alkalmazott vasuti vonatkozás által. — A ház elnök tetszése kísérte azon megjegyzését, melyekkel jellemezte a magyaroknak azt a rossz szokását, hogy a külföldi szakértőknek mindig nagyobb tekintélyt tulajdonítanak, mint a hazai erőknél. (Elnök helyeslés jobbfelől.)

Gaal Jenő az ellen tiltakozik, hogy a külföldi szakértők véleményét kisebbítse a miniszter.

Lukács Béla kereskedelmi miniszter viszont az ellen tiltakozik, hogy az ő nyilatkozatát kisebbítésnek tekintse valaki. Azok a külföldi szakértők, akik itt jártak, csak futólagosan és mellékesen tekintették meg a Vaskaput, nem ismerve a terveket, az intenciókat, a dologra vonatkozó adatokat. Mi itt a dolgot némileg ismerjük és tudjuk, hogy mit eszálunk. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Az ülést öt percre felfüggesztették. Szünet után beszélt:

Papp Elek, aki nem foglalkozik a kérdés közgazdasági részével, mert az pusztán feltevésen alapszik. Nem hiszi, hogy akadna ember, aki ne óhajtana, hogy a dunai hajózás minél virágzóbbá tétessék s akárminő drágának tünne is fel a cél megvalósítása, nem kell kimélni az áldozatot. Azt az egy millió 500.000 frtot csak elelegezzük, amelyet idő múltán vissza fogunk kapni. Nem lehet kétség ez iránt, hogy néhány év múltán 6000 tonna súlylyal bíró hajók fognak közlekedni az Aldunán. Czélszerűbb ma kiadni a másfél milliót, mint tán később több milliót. (Helyeslés a szélsőbal és jobboldalon.) Ez a terv műszaki tekintetben is helyes. Nincs technikusa az országnak, aki helytelenitene, hogy a Vaskapu két méterrel három méterrel mélyítessék. Ezt a javaslatot szóló szerint pártszempontból tekinteni nem lehet óhajtja, hogy a Vaskapu mélyítése mielőbb megvalósíttassék. Ez a javaslat pedig azt célozza, a

916—1892 gazd. sz.

928 1—3

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a balta-mika dűlőben a Rochel tanyához vezető ut mentén fekvő s jelenleg Virágos István által bérben birt 8⁷⁵/₁₀₀ hold területnek 1893. évi január hó 1-jétől 1895. évi október hó végéig való bérbe-adása iránt folyó évi december hó 5-én d. e. 10 órakor arverést tart.

Kikiáltási-ár holdankint 13 frt évi haszonbér.

Bánompénzül leteendő 22 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek, a gazdasági tanácsnoknál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi november 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,

aljegyző.

365/239 | 892. k. i. b.

880 3—3

Figyelmeztetés.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 65368 | 892. sz. a. kiadott és a törvényhatóságokhoz intézett rendeletében felemlíti, hogy az ország egyes vidékein a gőzgépek kezelésével és a kazánfűtői teendőkkel oly egyének bizatnak meg, a kik a szabályszerű képesítéssel és a szükséges gyakorlati jártassággal nem bírnak.

Miután egyrészt a közbiztonság veszélyeztetésével járó ezen szabályellenességet főképen azon körülmény okozza, hogy a gép és kazán tulajdonosok aziránt tájékozva nincsenek, hogy a gép és kazánkezelők iránt hova kelljen fordulniok, ezennel figyelmeztetnek, hogy e te-

kintetben forduljanak az országos gépész-egyesülethez Budapest, József-körut 71. sz. a. mely egyesület a hozzá intézendő megkeresésre, bármely gép és kazán tulajdonosnak, minden díj igénybe vétele nélkül képesített és kellő gyakorlati jártassággal bíró gépkezelőket fog ajánlatba hozni.

Arad, 1892. november 7.

Arad sz. kir. város
közigazgatási bizottsága.

Hölgyek és urak

kik ismeretség hiányában **házasulandó szándékukat**, gyorsan és előnyösen keresztül vinni óhajtják, forduljanak bizalommal irodámhoz, hol 1000 minden igénynek megfelelő rangú és hozományu Partie van előjegyezve. **Discretio. Válasz bélyeg. Mezei Budapest, Sándor-utca 21. sz.**

924 2—2

913—892. gazd. sz.

929 3—3

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a városi községi iskolák részére 1893-ban szükséges különféle írószerek szállítása iránt **folyó évi december 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.**

Kikiáltási ár 226 frt 85 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10⁰/₀-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi november hó 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső

aljegyző.

16657 | 892. sz.

940 2—2

Árlejtési hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy az aradi m. kir. államjóságigazgatóság kezelése alatt álló **So-borsin-vállemárei kincst. maroshid kijavítása iránti** munkálatoknak vállalat utáni biztosítása céljából a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterumnak folyó évi november hó 16-án 77653. szám alatt kelt engedélye alapján **az aradi m. kir. jóságigazgatóságnál folyó évi december hó 19-én délelőtt 9 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés tartatik.

Vállalkozni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát bánatpénzül az árlejtési bizottság kezeihez letenni vagy pedig azt az 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlat-hoz csatolni.

Az írásbeli zárt ajánlatokban a vállalati összeg nemcsak számokkal vagy százalékban, hanem összegekben szóval is kiírandó és világosan kijelentendő, hogy vállalkozó a költségvetést és feltételeket, melyeket aláírni is köteles, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Oly vállalkozók, kik a kincst. uradalomnál vállalt munkálatokat nem kielégítőleg teljesítették, vagy a kik csőd, gyámság vagy gondnokság alatt állanak, vagy végre kik nyere-ményvágyból eredő büntetést elítéltek, az árlejtésben részt nem vehetnek.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok alólírt kir. jóságigazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kikiáltási ár összege 16255 frt 84 kr.

Aradon, 1892. évi november hó 24.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

Tatarosi kőolaj és aszfalt részvény-társaság.

Fiók-gyártelep és bánya: **Tataros (Biharmegye)** — Fiók-gyártelep: **Mező-Telegd.**

Központi iroda: BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körut 48. szám.

Elvállalja:

magtárak, istállók, folyosók, terraszok, raktárak, gyári helyiségek, udvarok, kapualjak stb. legjobb minőségű

aszfalttal való burkolását,

nedves lakások, raktárak (falak) gyökeres szárazzá tételét, új építkezéseknél az alapfalaknak bevonását saját szabadalmazott

aszfalt elszigetelő

anyagával a legjutányosabb árak és jótállás mellett.

Vidéki munkák készséggel elvállaltatnak, kisebb munkákhoz anyag utasítással küldetik.

918 2—12

Szállit:

saját gyártmányu, kitünő minőségű

kenő-, gép- és henger-olajakat, továbbá kitünő kenőképességgel bíró kenőcsöket, melyek minden jónévű aradi fűszer- és gép-üzletben kaphatók

közuti-, gőz- és pályakocsi-kenőcsöket

aszfalt fedellemezeket (legtartósabb és legolcsóbb fedanyag).

A hazai aszfalt fejlesztéseért elismerő oklevél 1891-ben.